

Kartblankett HALLANDS LÄN

* ÖDEGÄRDETS
NATURRESERVAT

Bilaga 1

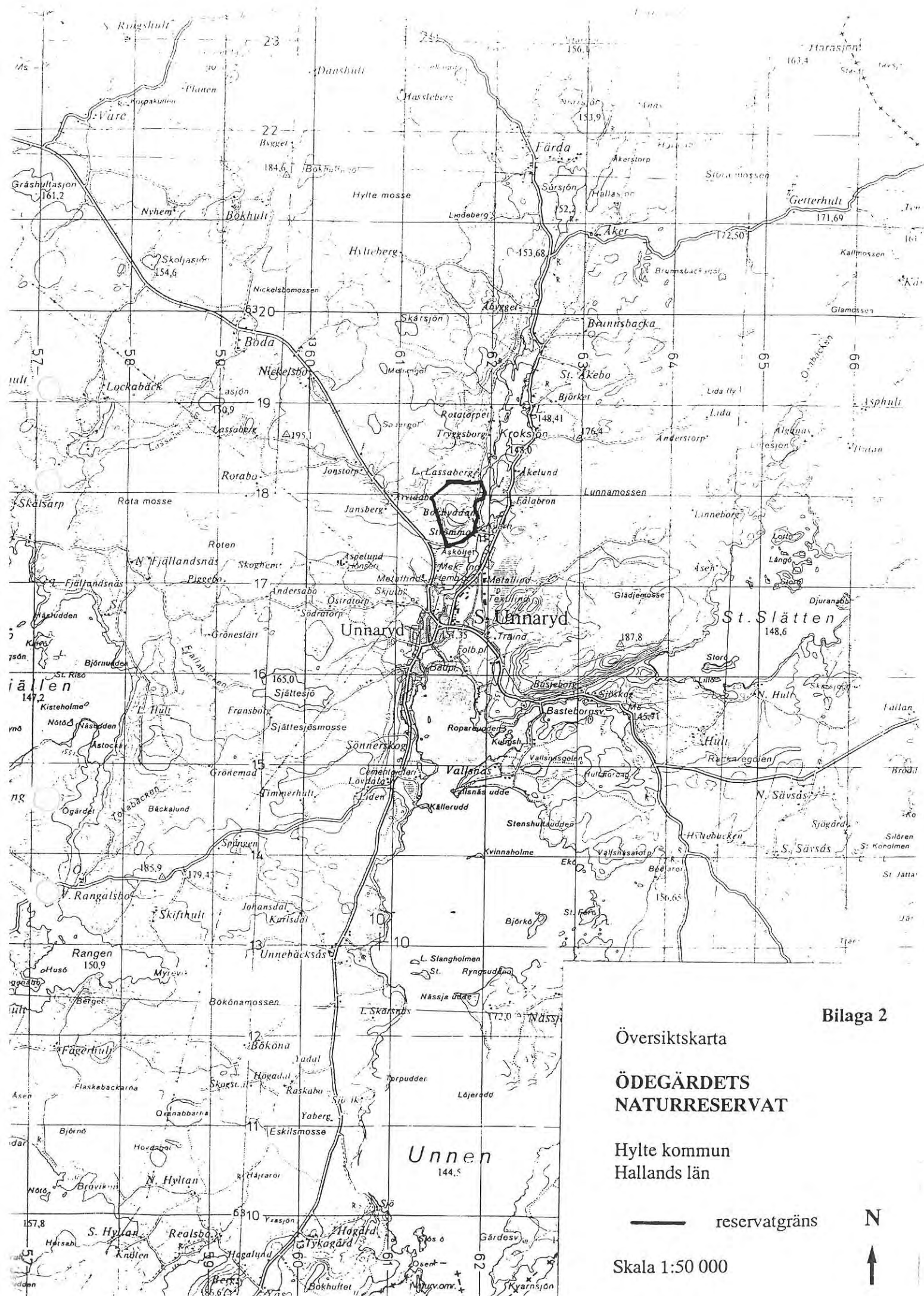
TECKENFÖRKLARING

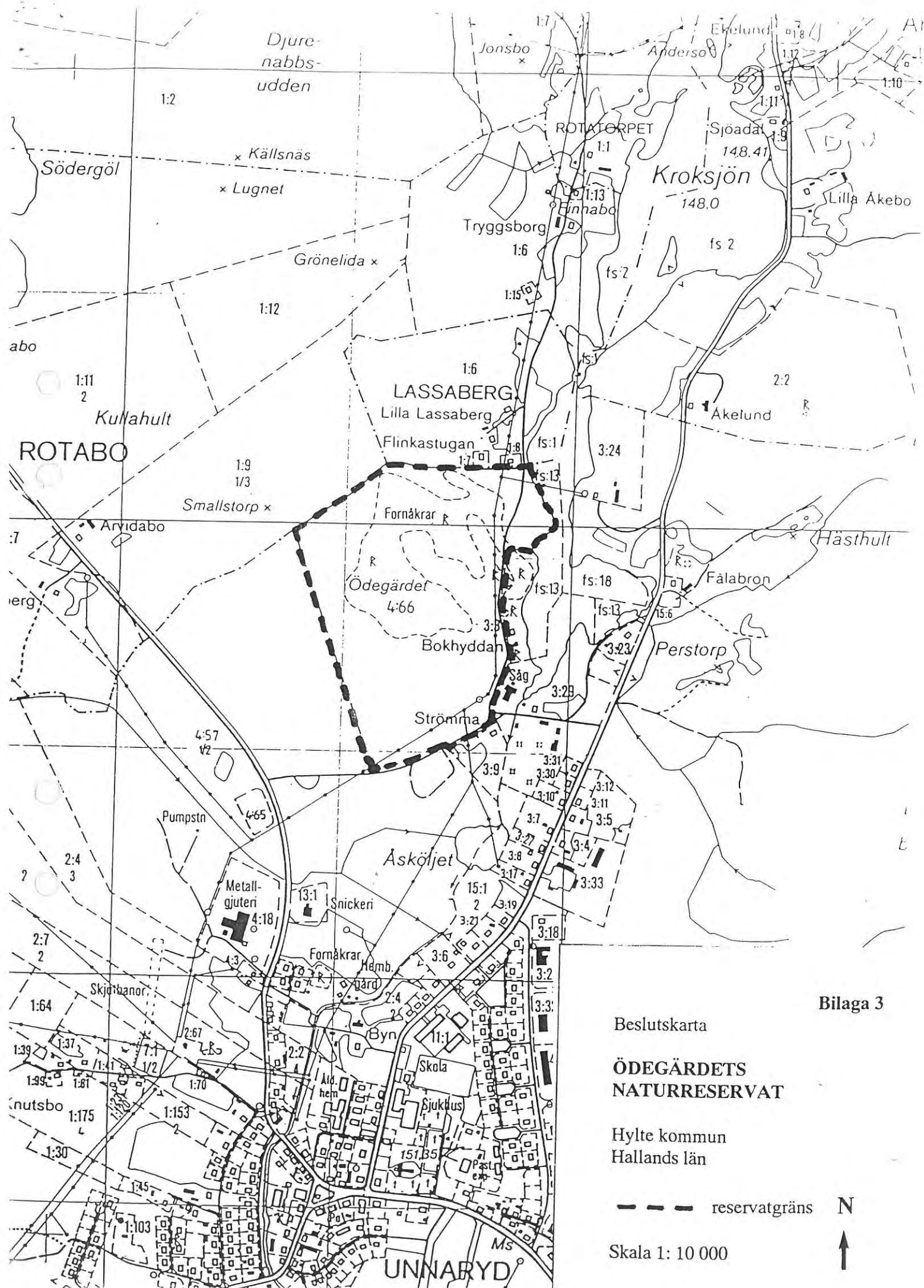
- Länsgräns
 - - - Kommungräns
 - Kommuncentrum
 - == Riksväg
 - Lansväg (t.o.m. väg 499)
 - Järnväg
 - 1(B) Topografiska kartans indelning
 - 2(c) Ekonomiska kartans indelning
- Administrativa indelningen per 1974-01-01

Skala 1 : 600 000

0 10 20 30 km

Upprättad på uppdrag av Kungl lantmäteristyrelsen, statens naturvårdsverk och statens planverk av AB Svensk Karttjänst-SRA

**SKÖTSELPLAN FÖR
NATURRESERVATET ÖDEGÄRDET**

Hylte kommun
Hallands län

Upprättad 1995 av Staffan Bengtsson

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	sid
1. ALLMÄN BESKRIVNING	
1.1. Naturförhållanden	1
1.2. Markanvändning	2
1.3. Kulturhistoria	2
1.4. Tillgänglighet	3
1.5. Servitut	3
2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK	
2.1. Övergripande mål	3
2.2. Hävd av skogsmarken	4
2.3. Hävd av jordbruksmarken	5
2.4. Jakt	5
2.5. Behandling av skötselområden	6
3. ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET	
3.1. Övergripande mål	8
3.2. Riktlinjer och åtgärder	8
4. TILLSYN	9
5. DOKUMENTATION	9
6. REVIDERING AV SKÖTSELPLAN	9
7. FINANSIERING AV NATURVÅRDS- FÖRVALTNINGEN	9

1. ALLMÄN BESKRIVNING

1.1. Naturförhållanden

Ödegärdet ligger strax norr om Unnaryds samhälle, på den nederbördsrika delen av sydsvenska höglandet. Landskapet är småkuperat med branta sluttningar omväxlande med långsluttande och flackare avsnitt. I trakten dominerar gnejs, liksom i stora delar av övriga Västsverige. Bergarten i reservatet och kring hela Kroksjön är dock metabasit, en mörk och basisk ytgångbergart. Jordtäcket består till största delen av sandig–moig morän av blockig typ. Moränen härstammar från en surare berggrund, förmodligen den som dominerar norr och nordost om metabasitförekomsten. Torvmark finns framför allt i reservatets norra del. Den nedre sluttningen i öster mot Kroksjön utgörs av avlagringar som hör till Kållerstadsåsens långsträckt isälvsstråk.

Till största delen är reservatet bevuxet med bokskog. Lövblandskog av bok, ek och björk finns närmast vägen i söder och öster. I nordost finns ren granskog samt blandskog av bok, ek, björk, asp, gran, tall mm. Våtmarkerna är bevuxna med sumpskog av mest björk och gran men även klibbal och tall.

I Södra Unnaryds socken fanns förr, liksom i stora delar av västra Småland, rikligt med bokskog. Idag återstår endast spillror av dessa förekomster. Ödegärdet är ett av de största kvarvarande bokbestånden i socknen, även om det bara utgör en rest av en större bokskog som på 1820-talet omfattade bortemot 80 ha. Ödegärdet får därför idag betraktas som en betydelsefull utpostlokal för bokens utbredning mot nordost.

Generellt sett har skogen en orörd prägel, även om ingrepp i form av gallring och plockhuggning har skett. Några högstubbar finns men annars är tillgången på död ved begränsad. Skogens ålder varierar, men delar av bokskogen är gammal–mycket gammal. Många träd är sannolikt minst 150 år gamla. Den mycket rika lav- och mossfloran samt förekomsten av flera indikatorarter visar att bokskogen har lång kontinuitet.

Markfloran är inte särskilt artrik, närmast typisk för en hedbokskog av något rikare beskaffenhet. Karaktärsväxter under vår och försommar är vitsippa, harsyra och liljekonvalj. Ekbräken, ekorrbär, blåbär och kruståtel finns det också gott om. Vid roten av en liten bergbrant växer ett exemplar av trolldruva och några blåsippor, förmodligen gynnade av vittrande metabasit. Vegetationen i lövblandskogen och granskogen är artfattig, vanliga arter är t ex blåbär, kruståtel och blååtel. I sumpskogen och kärren finns förutom vitmossor och björnmossa en rad kärlväxter typiska för fattigkärret.

Av särskilt intresse är bokskogens epifytflora, dvs förekomsten av lavar och mossor på bokstammarna. Lavfloran har nyligen inventerats och befunnits vara synnerligen rik. Totalt har 134 arter hittats på bok. Detta gör Ödegärdet till den i särklass artrikaste bokskog som hittills inventerats i Sverige. Områdets värde som lavlokal understryks också av det höga antalet sällsynta arter. Från listan över hotade arter i Sverige har 21 arter hittills hittats. Ytterligare 3 arter tillkommer i den nya reviderade hotlistan som utkommer 1995. Även ett nyfynd för Europa och ett för Sverige har gjorts. Som ett axplock kan nämnas de lavar som förts till hotkategori 1 och 2, nämligen jättelav (*Lobaria amplissima*), dess följeart *Dendroica caulon umhausense*, *Chaenotheca*

hispidula, vedklotterlav (*Opegrapha ochrocheila*), rosenlav (*Bacidia rosella*), skär knopplav (*Biatora sphaeroides*), klosterlav (*Biatorella monasteriensis*), bokkantlav (*Lecanora glabrata*), *Pachyphiale carneola* och *Pertusaria multipuncta*. Även mossfloran är rik. Epifytfloran gynnas av en sannolikt lång skoglig kontinuitet, förekomst av gamla träd samt hög luftfuktighet.

Även fågellivet har inventerats. Totalt har 34 arter noterats under häckningstid. Den gamla bokskogen är särskilt värdefull för de fåglar som behöver håligheter för sina bon. 15 av arterna är hålbbyggare, nämligen skogsduva, kattuggla, göktyta, gröngöling, spillkråka, större hackspett, mindre flugsnappare, svartvit flugsnappare, entita, svartmes, blåmes, talgoxe, nötväcka, trädkrypare och stare. Bland övriga arter kan nämnas stenknäck.

Källor: Fritz, Ö. 1992: Jättelav, *Lobaria amplissima*, på nya lokaler i västra Småland. *Svensk Bot. Tidskr.* 86.

Gustavsson, H-E. 1995: Lavfloran på bok i Ödegärdet i västra Småland. *Svensk Bot. Tidskr.* 89.

Strömblad, B. 1992: Växter i Bokhultet, Unnaryd. *Opubl.*

Strömblad, W. 1992: Fågellivet i Unnaryds bokhult. *Opubl.*

1.2. Markanvändning

Endast ett mycket försiktigt skogsbruk har bedrivits under senare decennier. I bokhultet har fläckvis gallrats något, sannolikt i första hand i form av upparbetning av vindfällan. Under senare år har smärre områden gallrats och röjts, ett björkbestånd i söder, ett granbestånd i norr och ett mindre bokområde i nordväst.

1.3. Kulturhistoria

I stora delar av reservatet påträffas fossil åkermark, bestående av åkerparceller med avgränsningar samt odlings- och röjningsrösen. Med fossil åkermark menas sådan åkermark som helt förlorat sin funktion i odlingslandskapet. En kulturhistorisk undersökning har gjorts av området. Bl a har följande "formelement" beskrivits och undersökts: Åkerytor, jordvallar, terrasskanter, åkerhak, odlingsrösen, hålvägar och stensättningar. I området finns ca 100 fossila åkerytor och närmare 700 odlingsrösen. Odlingen kan ha varit ett enklare hackbruk eller plöjning med årder. En karta över de fossila odlingslämningarna bifogas, bil 7.

Kartan visar att en viss regelbundenhet i tegindelningen har eftersträfvats trots oregelbundet kuperat naturlandskap. Dessutom förekommer även terränganpassade tegbegränsningar. Strukturen liknar inte alls sådan som uppstått vid sentida torpställen. Vidare visar kartan att odlings- och röjningsrösen förekommer både i och utanför den fossila åkermarken. Stenrösen tycks uppträda på vallar och terrasskanter och kan därför förmodas vara yngre än åkrarna. Man kan alltså tänka sig att marken först indelats för odling och därefter i ett senare skede stenröjts. Om detta senare skede inträffade omedelbart efter tegindelningen eller långt senare (flera århundraden) kan man inte se på kartbilden.

För att försöka datera odlingarnas ålder har C14-analyser gjorts. Några av kolproverna uppvisar häpnadsväckande åldrar. De undersökningar som gjorts på platsen och den allmänna kunskapen om kulturlandskapets framväxt i landets södra delar ger stöd för hypotesen att området togs i besittning för odling redan under äldre järnålderns begynnelse (med initialskede möjligen i slutet av bronsålder). Vidare att odlingarna under järnåldern tidvis legat öde eller för fäbod för att sedan åter odlas upp under tidig medeltid (med ett initialstadium möjligen under vikingatid). I den medeltida uppodlingen kan man i så fall ha anpassat sig till redan existerande tegindelning. Möjligen inleddes en intensiv stenröjning i detta skede. Efter hand har stenrösen antagligen både byggts på med mer sten och nyskapats. Åkerbruket upphörde sedan sannolikt under senmedeltiden eller början av 1500-talet. Det innebär att området utnyttjats för odling under ca 2000 år.

Efter odlingens upphörande har området fått sitt namn Ödegärdet. Detta namn är belagt från den äldsta kända kartan för Unnaryds by, storskifteskartan från 1816. Att åkermarken lades ner betydde dock inte att området togs ur produktion. Ödegärdet har i stället utnyttjats som slåtter- och betesmark i varierande utsträckning fram till 1900-talets mitt.

Tre förhistoriska gravar ligger på en avsats mot Kroksjön, invid vägen strax utanför reservatet. Gravarna är troligen anlagda under bronsålder eller äldre järnålder (ca 1500 f Kr–400 e Kr). De utgörs av en flack stenfyllning som är lagd över en gravgömma.

Källor: Jönsson, B. 1985: Rapport över kulturhistorisk undersökning av Bokhyddan, Södra Unnaryds socken, Hylte kommun. *Hallands läns museer, Landsantikvarien*.

Klang, L. 1987: Fornlämningar i Smålandsbygd. *Södra Unnaryds och Jälluntoftas fornminnes- och hembygdsförenings årsskrift 1987*.

1.4. Tillgänglighet

Området ligger ca 1 km norr om Södra Unnaryds kyrka. Det nås via avtagsvägar från vägen Unnaryd–Hyltebruk eller vägen Unnaryd–Jälluntofta.

1.5. Servitut

Kraftledningarna sträcker sig genom reservatets södra och östra delar. Servitut är inskrivet för Hylte–Gustavsberg 3:1.

2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

2.1. Övergripande mål

Syftet med reservatets skötsel ska vara att bevara fornlämningarna (den fossila åkermarken) intakta, att bevara områdets särpräglade flora och fauna samt att bevara bokskogen med dess karaktär av naturskog för framtiden. Området ska också hållas attraktivt för besökare med hjälp av

strövstig och information. Vidare bör fördjupade arkeologiska undersökningar, som inte menligt skadar naturmiljön, främjas.

2.2. Hävd av skogsmarken

Delar av skogen ska lämnas för fri utveckling av hänsyn till flora och fauna. Här får inga andra ingrepp göras än att underhålla strövstigen och att utföra viss markberedning. Inom delar av bokskogen ska föryngringsåtgärder inledas. Några skogsbestånd ska skötas genom gallring och röjning.

Föryngring av bokskog:

Centralt och i väster finns gammal, gles bokskog utan föryngring. Även i luckorna saknas bokplantor, i stället finns ofta markvegetation, fr a kruståtel, som hämmar möjligheterna till föryngring. För att bevara den gamla bokskogen måste föryngringsåtgärder snarast inledas. Föryngringen måste dock göras på ett sådant sätt att de biologiska värdena inte äventyras. Bokskogen indelas lämpligen i småområden på högst ca 0,25 ha som efterhand behandlas. Även helt små föryngringsluckor bör prövas, som mer efterliknar bokskogens naturliga störningsregim. Arbetet påbörjas i norr och öster och förflyttas successivt mot söder och väster för att undvika uttorkningseffekter. Allra först påbörjas dock ett litet område i reservatets nordvästra hörn.

Det aktuella området markbereds före ollonfallet, lämpligen under augusti och september månad, ett år då god ollontillgång på träden konstaterats. Markberedningen sker lämpligen med ollonsvin, efter det att föryngringsytan inhägnats. Till hägnaden används eltråd inåt och viltstängsel utåt. Som alternativ kan markberedningen göras manuellt (eller med handhållen jordfräs). Efter ollonfallet, som normalt sker under oktober månad, bör ollonen myllas ner. Under vintern därpå glesas beståndet ut till en tämligen tät skärm. De äldsta bokarna med rik lavflora lämnas kvar. Dessa ska märkas ut av en lavexpert. Lyckas föryngringen glesas skärmen ut ytterligare några gånger. De utgallrade bokarna lämnas kvar på marken för att öka tillgången på död ved. En del av dessa bokar kan alternativt förvandlas till konstgjorda högstubbar genom att kapa träden några meter upp på stammen. 10–20 år efter ollonåret ska av det gamla beståndet endast kvarstå en gles skärm av gammelbokar samt kvarlämnade högstubbar och lågor.

Markberedningen får inte göras maskinellt av hänsyn framför allt till den fossila åkermarken.

Den övriga bokskogen i norr och öster är skiktad eller flerskiktad. Här finns förutom gammal bok även medelålders och/eller ungskog. Föryngring av boken står därför inte på dagordningen. Behovet av att föryngra bokskogen bör dock uppmärksammas senare under omloppstiden.

Gallring, röjning mm:

Några bestånd ska skötas genom gallring, röjning, blädning eller plockhuggning. De skötselprinciper som gäller återges under resp skötselområde i kap 2.5.

Utkörning:

All utkörning av virke ska ske på tjälad mark. Endast lättare skogsmaskiner får användas.

Hänsyn till fossila lämningar:

Den fossila åkermarken betraktas som fast fornlämning. Enligt lagen om kulturminnen är det förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen skada, flytta eller förändra en fast fornlämning.

Med den skonsamma skötsel som skisseras i skötselplanen kan det fossila landskapet bevaras. I samband med föryngring av bokskog är det avgörande att markberedningen inte får göras maskinellt. Med manuell markberedning eller med ollonsvin bör dock påverkan bli ringa. Efter avverkning ska grövre avverkningsavfall som toppar och grenar bortforslas från fornlämningarna.

Hänsyn till flora och fauna:

Särskild hänsyn ska tas till epifytfloran, i synnerhet den unika lavfloran. I princip tål lavfloran inga ingrepp som glesar ut beståndet. Detta ger uttorkningseffekter som missgynnar lavarna. Den gamla bokskogen på västslutningen med särskilt värdefull lavflora ska därför lämnas för fri utveckling. Befintliga och uppkommande naturliga luckor i beståndet bör dock markberedas (enligt ovan) för att gynna bokens föryngring. Vidare bevaras graninslaget längst i väster som skydd. Gamla träd med värdefull lavpåväxt i andra delar av reservatet sparas också.

Trots att bokskogen delvis är mycket gammal är den påfallande frisk. Torrträd, högstubbar och lågor saknas i stor utsträckning, även antalet hålträd är begränsat. Detta är en hämmande faktor för vedsvampar och vedlevande smådjur, som är beroende av tillgången på död ved. För att gynna denna flora och fauna och fågellivet lämnas större delen av reservatet för fri utveckling.

Naturvårdshänsyn utanför reservatet:

Väster om reservatet (på fastigheten Unnaryd 4:57) växer planterad granskog i 10-årsåldern. Zonen närmast reservatet är betydelsefull som skydd för bokskogen. I en remsa av minst 50 meters bredd bör framtida gallringar göras med stor försiktighet. Det vore en fördel om zonen på sikt kunde införlivas med reservatet.

2.3. Hävd av jordbruksmarken

Endast ett litet område med igenväxande hagmark finns. Om praktiska möjligheter finns bör marken betas. Annars lämnas området att växa igen.

2.4. Jakt

Jakten utarrenderas och regleras via arrendeavtal.

2.5. Behandling av skötselområden

Reservatet har indelats i skötselområden som redovisas i denna beskrivning och på skötselplanekarta 1, bil 5.

Skötselområde 1 (0,3 ha)

Beskrivning: Planterad granskog.

Mål: Blandskog.

Åtgärd: Beståndet sköts genom blädning. Successiv avverkning, naturlig lövföryngring i luckorna. Beståndet hålls ganska tätt som vindskydd för bokskogen.

Skötselområde 2 (0,3 ha)

Beskrivning: Ung björkskog.

Mål: Björkskog.

Åtgärd: Försiktig gallring. Gran bortröjes.

Skötselområde 3 (3,4 ha)

Beskrivning: Olikåldrig blandskog av bok och björk. Inslag av ek, asp, gran mm.

Mål: Blandskog.

Åtgärd: Fri utveckling.

Skötselområde 4 (1,4 ha)

Beskrivning: Remsa i väster mellan reservatgränsen och stigen. Äldre bokar samt ungskog av björk och gran.

Mål: Skiktad bokskog med tätt ungskogsskikt.

Åtgärd: Bokarna lämnas orörda, bokföryngring gynnas. Graninslaget behålles som skydd men tillåts ej gå upp i bokkronorna. Gallring-röjning med inriktning att hålla remsan tät som vindskydd västerifrån.

Skötselområde 5 (3,4 ha)

Beskrivning: Gammal bokskog med känslig lavflora.

Mål: Gammal lavrik bokskog med inslag av föryngring.

Åtgärd: Fri utveckling. Granplantor röjes dock bort. Vid ollonår svinbete eller manuell markberedning för att hjälpa fram bokföryngring i naturliga luckor.

Skötselområde 6 (2,7 ha)

Beskrivning: Gammal bokskog. Bokföryngring saknas.

Mål: Successivt föryngrad bokskog.

Åtgärd: Föryngring inleds. Indelning i småområden med början från norr och öster. Vid ollonår svinbete alternativt manuell markberedning, därefter successiv utglesning av skärm. I övrigt enligt kap 2.2 under "Föryngring av bokskog". Granplantor bortröjes.

Skötselområde 7 (5,5 ha)

Beskrivning: Olikåldrig bokskog av skiftande karaktär, men överallt med inslag av ung eller medelålders bok.

Mål: Bokskog.

Åtgärd: Granplantor bortröjes, annars f n fri utveckling. Föryngringsåtgärder ej aktuella, men på sikt där så behövs åtgärder för att gynna bokens föryngring (som skötselområde 6).

Skötselområde 8 (0,5 ha)

Beskrivning: Olikåldrig bokskog. Välskiktad med hassel i buskskiktet och mycket bokföryngring.

Mål: Bokskog.

Åtgärd: Granplantor röjes bort, annars fri utveckling.

Skötselområde 9 (2,5 ha)

Beskrivning: Björkkärr, björk-alsumpskog och gransumpskog.

Mål: Lövkärr, lövsumpskog, gransumpskog.

Åtgärd: Fri utveckling, granplantor bortröjes dock.

Skötselområde 10 (1,1 ha)

Beskrivning: Yngre lövblandskog med björk, bok, ek, asp. Gammal grov ek vid vägen med värdefull lavflora. I norr f d ängsmark glest bevuxen med björk mm.

Mål: Lövblandskog.

Åtgärd: Fri utveckling (med undantag av röjning för den gamla eken samt bortröjning av granplantor).

Skötselområde 11 (0,2 ha)

Beskrivning: Ett tiotal gamla bokar stående i glest förband. Gran underifrån, svag bokföryngring.

Mål: Skiktad bokskog.

Åtgärd: Bokarna lämnas orörda, befintlig bokföryngring gynnas. Gran röjs försiktigt till en början, radikalt inför ollonår, varefter vidtar svinbete alt manuell markberedning. Utglesning får här inte göras av bokträden. I övrigt enligt kap 2.2 under "Föryngring av bokskog".

Skötselområde 12 (0,5 ha)

Beskrivning: Sumpskog/bryn. Ungskog av björk med mycket gran underifrån. Enstaka överståndare av bok, asp och al.

Mål: Lövblandskog.

Åtgärd: Granen röjes bort, annars fri utveckling.

Skötselområde 13 (1,3 ha)

Beskrivning: Medelålders granskog. I väster gallrad. I öster med inslag av tall, asp, bok mm.

Mål: Blandskog.

Åtgärd: Blädning. Samtliga aspar sparas, tall- och lövinslag gynnas. Naturlig föryngring i luckorna.

Skötselområde 14 (1,0 ha)

Beskrivning: Blandskog av gran, tall, björk, asp mm.

Mål: Blandskog.

Åtgärd: Försiktig plockhuggning för att gynna storvuxna granar och tallar.

Skötselområde 15 (0,4 ha)

Beskrivning: Igenväxande hagmark.

Mål: Betad hagmark alternativt lövskog.

Åtgärd: Om möjligt bete. Uppsättning av stängsel. Är inte detta möjligt får området växa igen spontant. Gammalt stängsel rensas bort.

3. ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

3.1. Övergripande mål

Syftet ska vara att erbjuda allmänheten natur- och kulturupplevelser och att informera om reservatets natur- och kulturvärden på sådant sätt att konflikter med områdets vetenskapliga värden undviks.

3.2. Riktlinjer och åtgärder

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att nedan beskrivna anordningar finns och underhålls. Anordningarna har markerats på skötselplanekarta 2, bil 6.

Parkeringsplats med plats för ca 15 bilar och en buss iordningsställs invid vägen söder om området, i anslutning till försvarets förrådsbyggnad. Här finns gott om utrymme för bussar att vända.

Strövstigen markeras diskret i terrängen (ej på bokstammarna) och hålls öppen genom röjning vid behov. Träd som faller över stigen lyfts åt sidan av en lättare skogsmaskin (ev efter att ha kapats något).

Renhållning. Vid behov ska sopkärl placeras vid parkeringsplatsen. Sopor ska genom avtal omhändertas av kommunen.

Informationsskylt ska framställas och sättas upp vid parkeringsplatsen. Informationen tas fram i samarbete med kulturmiljöenheten.

4. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att regelbunden tillsyn av reservatet sker.

5. DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera utförda åtgärder genom att använda bifogad blankett "Dokumentation av naturvårdsåtgärder", bilaga 8.

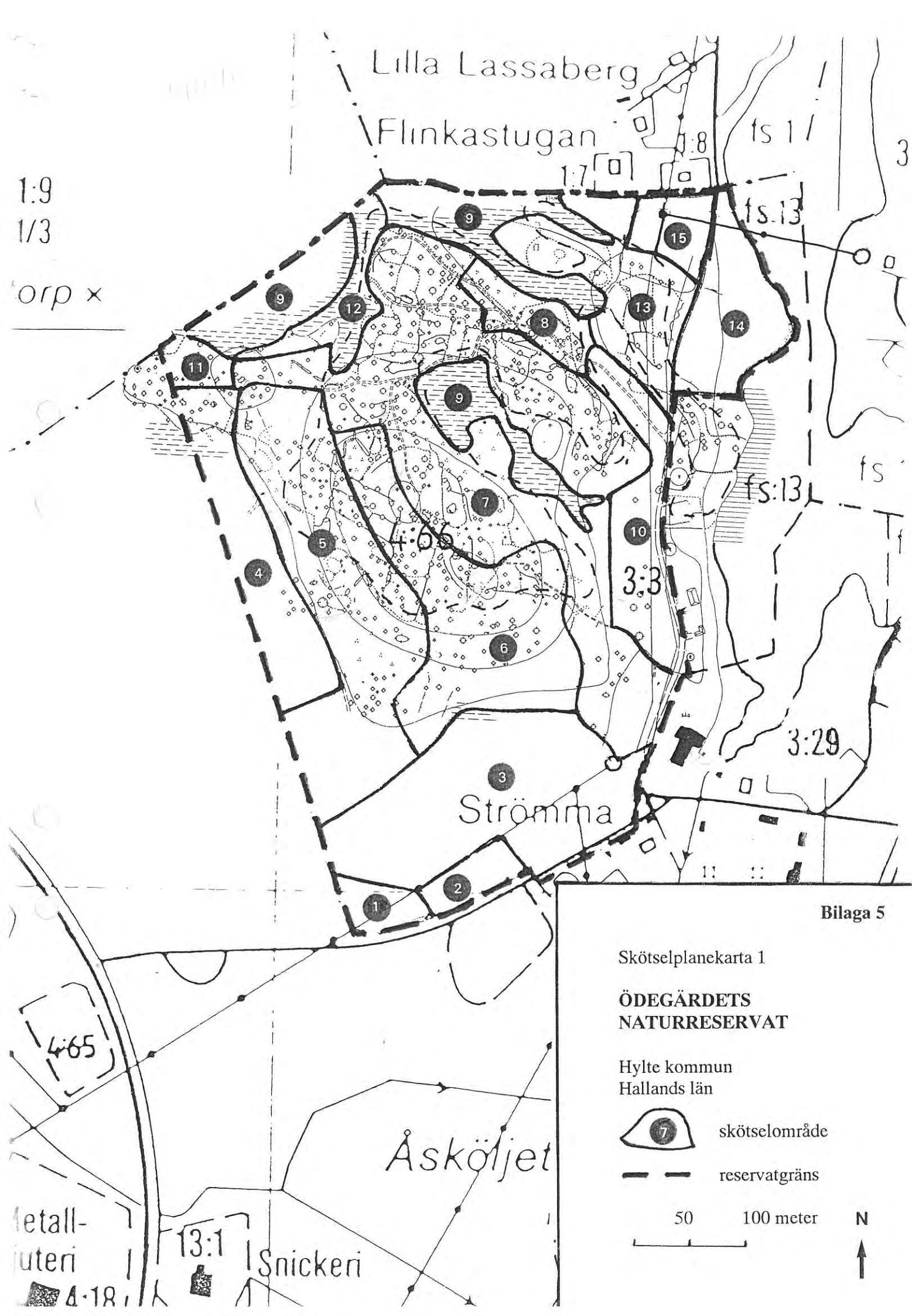
6. REVIDERING AV SKÖTSELPLAN

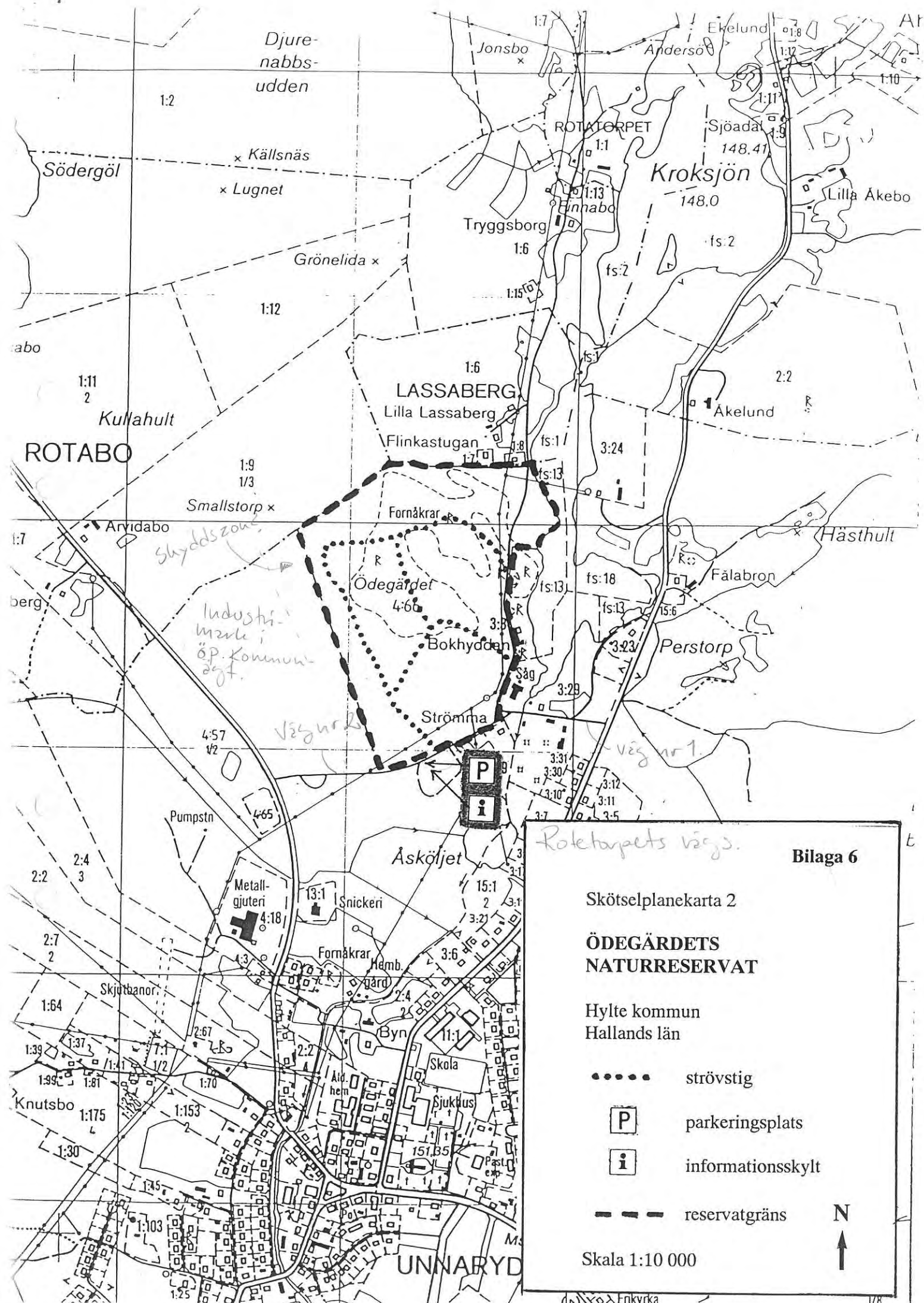
Skötselplanen ska ses över vart tionde år eller när så anses påkallat.

7. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Naturvårdsförvaltaren har gjort en ekonomisk utredning, daterad 1995-02-22, avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen, bilaga 9.

Samtliga åtgärder bekostas av staten.

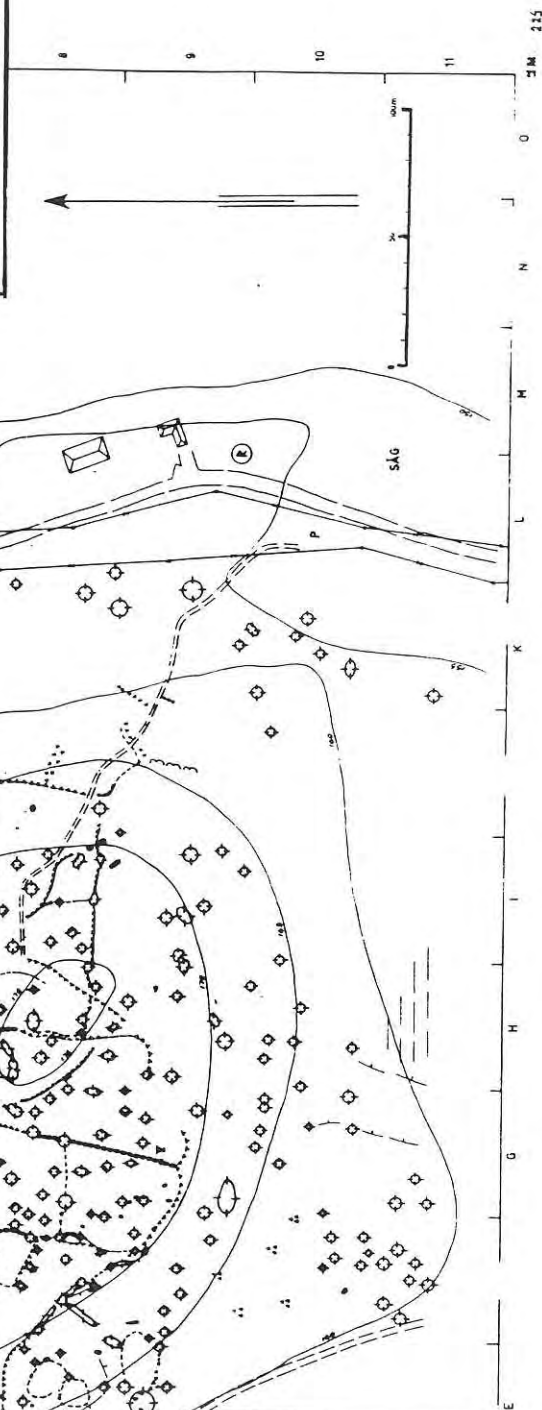

Fossila odlingslämningar vid Ödegärdet

Bilaga 7

Kartan upprättad 1983
av Bosse Jönsson

Ur Jönsson, B. 1985: Rapport över
kulturhistorisk undersökning av Bokhyddan,
S. Unnaryds socken, Hylte kommun.
Hallands läns museer, Landsantikvarien.

TECKENFÖRKLARING

- TTTT TERRASS
- TERRASSFORMAD JORDVALL
- JORDVALL
- ÅKERMARK ELLER HUSCH
- OBLÅR JORDVALL, TERRASS M.M.
- ODLINGS- ELLER RÖNNINGSRÖSE
- GRÄV
- IIII HÅLVAG
- HÖLJATT STEN
- STEN
- GRÄVT PRUNSKAKT MED HÄRN HÖ
- HÖLJDA SÄGGSBRUKSVAG ELLER STEN
- HÖLJDA LANDSVAG
- EL- OCH TELELEDNING MED STOLPE
- BEFINTLIG BYGGNAD
- NATURLIG TERRASS
- SÄNKMARK
- Sjö
- Bäck
- Gröp
- TÄCT
- STEHENDEN MARK
- RECENT HÄGNAD
- TRAD
- BERG I DALEN
- HÖJOKERVA

Län: Halland
Kommun: Hylte
Objekt: Ödegärdet
Riksreg nr:

Dokumentation av naturvårdsåtgärder

Skötselomr nr	Utförd åtgärd	År, månad	Antal betesdjur, djurslag	fr om - t om	antal djurdagar	Kommentarer, åtgärdernas effekt, betestryck mm

Län: Halland
 Kommun: Hylte
 Objekt: Ödegärdet
 Riksreg nr:

Utredning av kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Upprättad: 1995-02-22

Skötsel- område, objekt nr*	Typ av åtgärd	Kostnader				Intäkter	
		Arbetskraftbehov i normaldagsverken	Investeringsbehov i kr (material, maskiner mm)		Typ av intäkt	Kr	
		Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5		Bå 1-5	Bå 6-10
1	2	3		4	5	6	
11, 6	Bokföryngring. Stängsling, svinbete	50		20.000			
6, 5	" "		50	20.000			
12, 2, 4, 5-11	Röjning smågranar	20	5				
1, 2, 13, 14	Gallring, blädning, plockhuggning	20	20		Massaved	5.000	10.000
17	Stängsling betesmark		5	2.000			
	P-plats, avgränsning	5		10.000			
	Strövstig, markering	1		20.000			
	Informationsskylt	1					

* Åtgärderna har angelägenhetsgraderats genom den ordning som skötselområdena tagits upp i tabellen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos Miljödepartementet genom ett brev. Det gör Ni genom att i brevet

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer,
- redogöra för dels varför Ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppgger personnummer, postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

OBS!

1. Brevet skall lämnas/skickas till **länsstyrelsen**. Länsstyrelsens adress är:

Länsstyrelsen i Hallands län

301 86 HALMSTAD

2. Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till länsstyrelsen, (tfn 035-13 20 00).

Registeruppgifter

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Ödegärdet
Kommun	Hylte
Socken	Södra Unnaryd
Läge	x = 6317820, y = 1361640
Kartblad	Ekonomiska kartan 5D Värnamo 3C
Fastighet	Unnaryd 4:66
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Halland
Markägare	Naturvårdsfonden
Gällande planer	–
Nyttjanderätter/servitut	Servitut kraftledning mm för Hylte Gustavsberg 3:1
Areal	24,5 ha
Landskapstyp	Skogslandskap
Naturtyp/er	Myr 1,8 Barrskog 0,3 Blandskog 2,3 Lövskog 6,0 Bokskog 13,7 Skoglös äng 0,4
Naturgeografisk region (NU B 1977:34)	11 Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida
Skyddsmotiv	Kulturhistoriskt, botaniskt, allmänekologiskt, friluftsliv, landskapsbild, pedagogiskt
Skyddsföreskrifter 8§ NVL, allmänt	Indispensabla, totala: A 1, 2, 4, 5, 9, 11 och 12 Indispensabla, partiella: 3, 6–8 och 10 Dispensabla: –

**Skyddsföreskrifter,
produktiv skogsmark**

Barrskog		Begränsat 0,3 ha
Blandskog		Begränsat 2,3 ha
Lövskog	Totalt 5,2 ha	Begränsat 0,8 ha
Bokskog	Totalt 3,9 ha	Begränsat 9,8 ha

Tillträdesförbud

-

Befintliga anläggningar mm

-

Planerade anläggningar mm

Parkeringsplats (utanför reservatet), strövstig,
informationsskylt

**Skötselplan med
åtgärdsprogram**

Bilaga 4 i reservatbeslutet

Inventeringar mm

Fritz, Ö. 1992: Jättelav, *Lobaria amplissima*, på nya lokaler
i västra Småland. *Svensk Bot. Tidskr.* 86.

Gustavsson, H.-E. 1994: Lavfloran på bok i Ödegärdet i
västra Småland. *Svensk Bot. Tidskr.* 89.

Jönsson, B. 1985: Rapport över kulturhistorisk
undersökning av Bokhyddan, Södra Unnaryds
socken, Hylte kommun. Hallands läns museer,
Landsantikvarien.

Strömblad, B. 1992: Växter i Bokhultet, Unnaryd. Opubl.

Strömblad, W. 1992: Fågellivet i Unnaryds bokhult
("Bokhyddan"). Opubl.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN
Livsmiljö
Karin Hernborg
035-13 22 33

BESLUT

1

232-8123-98

99-02-09

Sydcon Energikonsult AB
Roland Berggren
Box 622
301 16 Halmstad

Undantag från reservatsföreskrifter inom naturreservatet Ödegärdet i Hylte kommun.

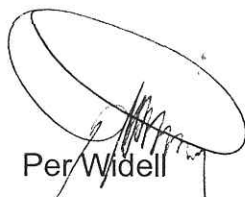
Ni har i skrivelse till Länsstyrelsen ansökt om tillstånd att gräva ner en jordlina i anslutning till en transformatorstation på fastigheten Unnaröd 4:66 inom naturreservatet Ödegärdet. Jordlinans placering enligt Er ansökan är markerad med rött på bifogad karta. Enligt muntlig uppgift från Er ska linan grävas ner på ca 0,5 m djup med en längd av ca 50m och i en sträckning som inte kräver fällning av träd.

Länsstyrelsen har i beslut den 16 juni 1995 bildat naturreservatet Ödegärdet. För reservatet gäller bland annat förbud att schakta och gräva samt att anlägga luft- eller markledning.

Jordlinans placering berör enligt Länsstyrelsens underlag varken områdets höga naturvärden-boskogs eller kulturhistoriska värden-fossil åkermark och röjningsrösen.

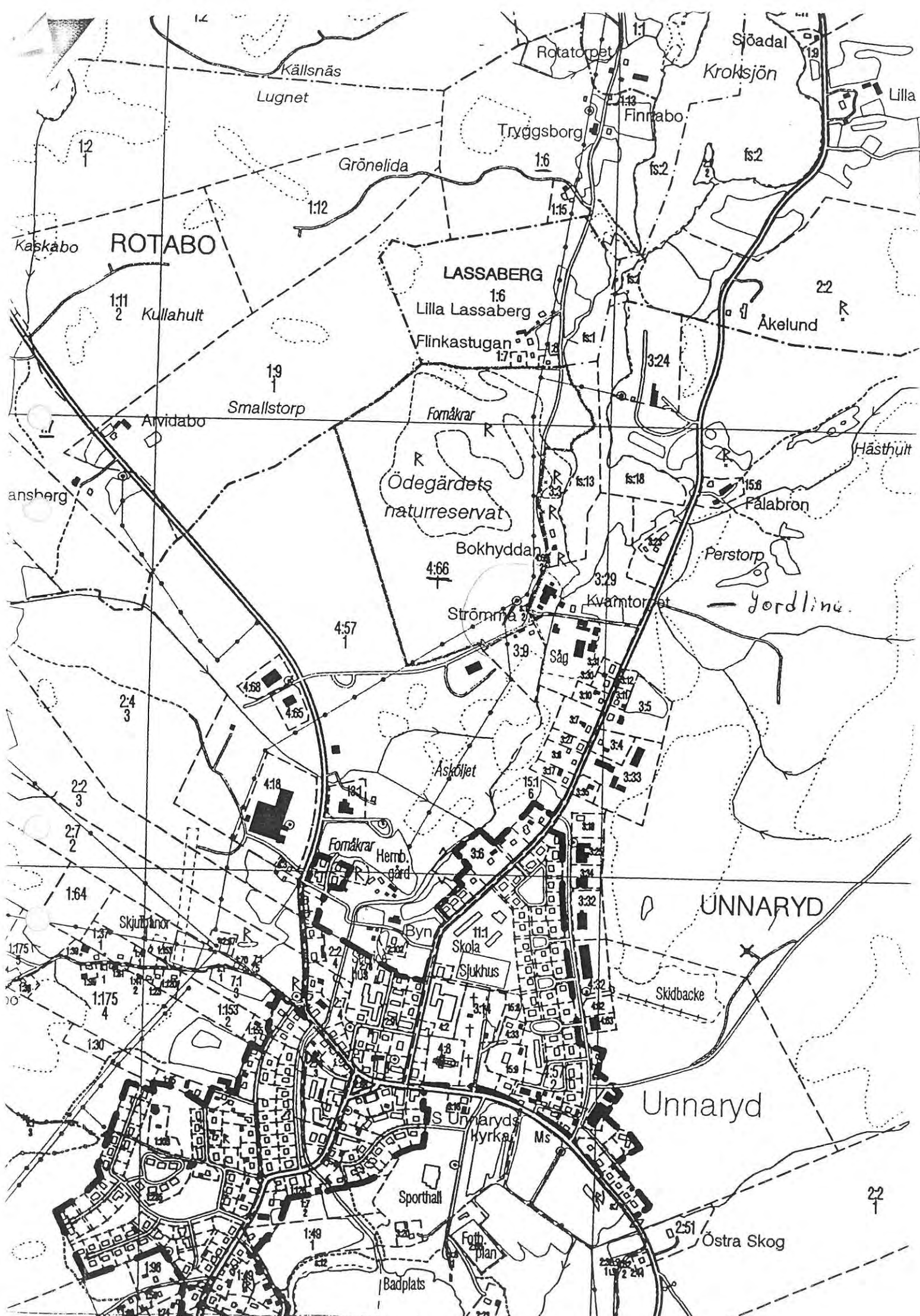
Med stöd av 12§ naturvårdslagen lämnar Länsstyrelsen Er tillstånd att gräva ner en jordlina enligt de förutsättningar som framgår enligt ovan.

Tillståndet gäller till och med 1999-12-31.

Per Widell

Karin Hernborg

Kopia.
Naturvårdsverket
Livsmiljö
Dossier
PMÅ
KH

92. 04. 29

Unnaryd 1992-04-25

Länsstyrelsens Naturvårdsenhet
Staffan Bengtsson
301 86 Halmstad

Enligt överenskommelse översänder vi våra inventeringsresultat
avseende fauna och flora i Unnaryds bokhult.

På grund av våra arbeten kan tyvärr ingen av oss delta i det
sammanträde, som ska äga rum den 14 maj.

Med vänlig hälsning

Willy Strömblad
Birgitta Strömblad

Fågellivet i Unnaryds bokhult ("Bokhyddan")

På uppdrag, som jag i maj 1991 erhöll från länsstyrelsens naturvårdsenhet, inventerade jag under tiden 18.5 - 30.6 fågellivet i Unnaryds bokhult vid sex tillfällen (18.5, 28.5, 2.6, 8.6, 17.6 och 30.6)

Eftersom uppdraget kom först i mitten på maj, kunde ingen inventering av tidigt häckande arter göras. Därför har jag i nedanstående sammanställning tagit med uppgifter från besök jag gjort i bokhultet under perioden 1986-1990, framför allt från en revirkartering våren 1986. I några fall har jag använt mig av ännu äldre material.

Fågelarter, som häckar i bokhultet eller har observerats under häckningstid

Sparvhök	En observation gjordes under inventeringen. Eftersom sparvhöken är en erkänt svårinventerad fågelart, kan häckning ha förekommit, även om jag inte konstaterat någon
Skogsduva	Vid inventeringen den 2.6 hördes en ropande skogsduva. Det var första gången jag hörde den, sedan jag började besöka bokhultet 1976. Arten förekommer inte som häckfågel i Västbo, men bokhultet skulle kunna vara en presumtiv häcklokal för denna hålbbyggare.
Ringduva	1 par
Kattuggla	1 par häckar regelbundet i södra delen av bokhultet
Göktyta	1 ex hördes den 2.6, men det är osäkert om arten häckar i bokhultet
Gröngöling	1 par
Spillkråka	1 par brukar häcka, dock ej 1991
Större hackspett	1 par
Trädpiplärka	4 par
Gärdsmyg	1 par
Rödhake	5 par
Koltrast	3 par 1986, bara 1 par 1991
Taltrast	1 par
Ärtsångare	1 par
Trädgårssångare	3 par 1986. 1991, som var ett dåligt år för trädgårdsångaren i hela Sverige, hördes ingen i bokhultet
Svarthätta	2 par
Grönsångare	6 par. Denna art är nog bokhultets karaktärsfågel och visar en stabil förekomst år från år
Gransångare	Denna art, som normalt inte häckar i södra Sverige, häckade förmodligen i bokhultets nordligaste del år 1979. Det var då den första observationen under häckningstid i Västbo.
Lövsångare	10-15 revir

Mindre flugsnappare Vid inventeringen den 28.5 sjöng en mindre flugsnappare i bokhultet. Denna sällsynta art förekommer vissa år i bokhultet och vid ett tillfälle, 1976, har den konstaterats häcka. Det var då den första kända häckningen i Västbo.

Svartvit flugsnappare 3 par

Stjärtmes En observation gjordes under inventeringen

Entita 1 par

Svartmes 1 par

Blåmes 3 par

Talgoxe 3 par

Nötväcka 4 par

Trädkrypare 2 par

Nötskrika 1 par observerat vid första inventeringstillfället

Stare 1 par

Bofink 6 par

Grönsiska 1 sjungande ex. hördes den 18.5

Domherre En observation

Stenknäck 1 ex. hördes den 18.5. Stenknäcken har ännu ej häckat i bokhultet, men hör till de arter som under en del av året söker sin föda där och kan mycket väl bli en häckfågel inom kort.

Totalt har 34 fågelarter observerats under häckningstid. 50-60 par beräknas häcka. Lågt räknat producerar dessa 250 ungar per häcknings-säsong.

Rekommendation

Av de 34 arter, som upptagits i förteckningen ovan, är 15 hålbyggare, nämligen skogsduva, kattuggla, göktyta, gröngöling, spillkråka, större hackspett, mindre flugsnappare, svartvit flugsnappare, entita, svartmes, blåmes, talgoxe, nötväcka, trädkrypare och stare. Det är framför allt för denna fågelgrupp som bokhultet är värdefullt. Spillkråkan hackar ut bohål i friska träd, medan de övriga arterna är beroende antingen av gamla, avlagda bohål eller av träd i olika stadier av förruttnelse. För att det rika fågellivet i bokhultet ska bestå och utvecklas - det saknas i dag tillräckligt med bohål - måste bokhultet enligt min mening få utvecklas fritt. Nedfallna, döda eller döende träd bör få finnas kvar men även de gamla, ännu friska träden, som ger möjlighet för spillkråkan att hacka ut bohål, som sedan kan användas av andra arter.

En större, granfri randzon runt det nuvarande bokhultet borde skapas för att ge möjlighet till utvidgning och förnygring av bokbeståndet. Det är också värdefullt, om den undervegetation som nu finns på en del håll kan behållas.

Det skapar förutsättningar för ett varierat utbud av fågelarter i bokhultet. Beståndet av björkar i den norra delen bör också lämnas kvar. En av bokhultets raraste fåglar är som ovan nämnts den mindre flugsnapparen. Om erforderliga åtgärder för denna arts fortbestånd skriver professor Ingemar Ahlén i sin bok "Faunavård":

"Vildväxande högstammiga och flerskiktade naturskogar med riklig fuktighet måste tillåtas existera inom Götaland och Svealand. Arealen av dessa skogsbestånd behöver ej nödvändigtvis vara stor, däremot erfordras ett stort antal sådana spridda över hela nämnda område. Förutom att sådana områden undantas från normalt skogsbruk är det viktigt att landskapsvård... inte i onödan utförs så att skogsbestånd av angiven typ görs om till 'städad park'. Eftersom mindre flugsnapparen fortfarande är sällsynt och dessutom i kanten av sitt utbredningsområde kan arten snabbt försvinna ur vår fauna i brist på lämpliga häckningsbiotoper."

I Skogsvårdsstyrelsens "Faunavård i skogsbruket" rekommenderas vad gäller mindre flugsnapparen skydd för nödvändiga områden samt att dikning ska undvikas och vad gäller spillkråka och stenknäck att äldre lövträd ska lämnas.

Varför inte låta Unnaryds bokhult (eller Ödegärdets bokhult som det kanske borde heta - Bokhyddan är ju beteckningen på fastigheten intill bokhultet) bli ett "kyrkreservat"? Sådana ska ju inrättas i varje stift nu.

Unnaryd den 25 april 1992

Willy Strömblad
Södra vägen 31
310 83 Unnaryd

0371-60091
0345-18000

Växter i Bokhultet, Unnaryd

Växtligheten i bokhultet har inventerats dels i samband med SMÅLANDS FLORA - inventeringen 1983 - 1991, dels vid 3 tillfällen under 1991 och 1992 på uppdrag av Länsstyrelsen.

Bokhultet vid Bokhyddan i Unnaryd består nästan uteslutande av bokar, med enstaka plantor av ek, asp, björk, sälg, rönn, gran och en, vilka dock aldrig växer upp till normal storlek.

När det gäller örter är växtligheten under träden sparsam. Karaktärsväxter under vår och försommar är vitsippa, harsyra och liljekonvalj, vilka förekommer rikligt, det senare mest i kanterna. Ett par exemplar av blåsippa har påträffats på ett ställe.

Under hela sommaren bildar ekbräken mattor över stora områden i bokhultet. Ekorrbär, blåbär och tuvtåtel finns det också gott om.

På ett ställe påträffades under inventeringen en tallört, utan att någon tall fanns i närheten. Ett exemplar av trolldruva växer invid ett stort stenblock (samma ställe som blåsipporna). Getrams förekommer med några exemplar i södra kanten av bokhultet.

I övrigt finns:	<u>hultbräken</u>	<u>bergslök</u> (rikligt)	<u>skogsviol</u>
	<u>träjon</u>	<u>kruståtel</u>	<u>ängsviol</u>
	<u>stensöta</u>	<u>vårbrodd</u>	<u>kärrviol</u>
	<u>stenbräken</u>	<u>blodrot</u>	<u>svartvide</u>
	<u>skogsfräken</u>	<u>stenbär</u>	<u>brakved</u>
	<u>veketåg</u>	<u>björnbär</u>	<u>odon</u>
	<u>vårfryle</u>	<u>hjordron</u>	<u>ärenpris</u>
	<u>knippfryle</u>	<u>skogsstjärna</u>	

Unnaryd den 26 april 1992

Birgitta Strömblad

Birgitta Strömblad

Södra vägen 31

31083 Unnaryd

0371-60091

0371-60062

*Tillkommer
(noterat 920710):*

*lopplummer
mattlummer*

813